

der unægtelig i høi Grad er til Begunstigelse for de nuværende Fæstere, jo mere vedlige holder man Bevægelsen. Hvad der imidlertid, efter min Mening, allermest opfordrer til ikke at gaae ind paa dette Lovforslag, er den Omstændighed, at man derved langt fra opnaaer det Formaal, man har, men tværtimod vil komme til det modsatte Resultat. Dersom nemlig Godseierne virkelig skulle have fuld Erstatning for deres Fæstegaarde, saa vil unægtelig en stor Deel af Fæsterne, ja, maaskee den største Deel, enten ikke ønske at blive Selveiere, eller ikke være istand dertil, men de, der ville være istand dertil, ville netop være dem, som ere blevne bedst behandlede af Godseierne, dem, som Godseierne have været meest lemsældige imod, som Godseierne meest have sørget for, at de skulde komme i Velstand. Men, ligesom Fæsteforholdets Afsløsning paa saadanne Godser er mindst nødvendig, saaledes vil det neppe kunne forsvares, at netop de Godseiere, der have behandlet deres Bønder bedst, derfor skulde udsættes for at tvinges til at afstaae deres Eiendom imod deres Villie, medens paa de Steder, hvor Bønderne maatte være forarmede — enten dette nu er skeet ved deres egen Forseelse, fordi de ikke have drevet deres Gaarde, som de burde, eller fordi Godseierne virkelig have misbrugt deres Rettigheder —, hvor Fæstevæsenet altsaa har havt en skadelig Indflydelse, hvor Afsløsningen altsaa er meest nødvendig for Almeenvellet, og, hvor tillige, efterat endeel Fæstere paa andre Godser ifølge en saadan Lov ere komne i Besiddelse af deres Eiendomme, Forholdet maa blive saa meget utaaelsligere, der vil Fæsterne ikke være istand til at afløse Fæsteforholdet, der vil det altsaa netop vedblive. Anledningen til Misfornøielse vil altsaa blive saameget større, naar de Godseiere, der have behandlet deres Bønder lempeligt, derfor skulle blive udsatte for at afsnødes deres Eiendomme, medens de Godseiere, paa hvis Godser Bønderne enten ved egen eller ved Godseiernes Brøde ikke kunne afløse deres Fæste, og hvor det vilde være allernødvendigst, at Afsløsning fandt Sted, vilde vedblive at være i Besiddelse af deres Fæstegods. At en Afsløsningslov, der fører til et saadant Resultat, kan forsva-

res som en Forbring til Almeenvellets Fremme, det kan jeg ikke forstaae, og jeg agter derfor at stemme imod Lovforslagets Overgang til tredje Behandling.

Monrad: Jeg kan ikke nægte, at der er flere Øtringer i den sidste ærede Talers Foredrag, som have bekymret mig (Hør!). Det forekom mig, at den ærede Rigsdagsmand ligesom udtalte sig for, at Friheden i disse Forhold skulde tilveiebringes derved, at man gif over fra Fæsteforholdet til frie Forpagtninger. Jeg troer nu ikke, at det er den ærede Rigsdagsmands Mening, men der faldt Øtringer, som let kunne opfattes saaledes. Jeg skal forøvrigt naturligtvis ikke gaae ind paa den hele Udvikling i den ærede Rigsdagsmands Foredrag, da denne Sag jo her i Thinget er behandlet vidtløftigt fra flere Sider. Jeg troer ikke, at den ærede Rigsdagsmand gjør Ret i at lægge Vægt paa, hvad der i Forordningen er trykt med udhævet Tryk; thi det er Noget, som aldeles ikke vedkommer Lovgiveren, men kun Den, som udgiver Samlingen af Forordninger. Jeg troer heller ikke, at den ærede Rigsdagsmand har Ret, naar han siger, at der ikke kan tages Hensyn til de Indskrænkninger, der følge af Forordningen af 7de Juni 1806; thi, lige saa vist som det er, at Godseieren er berettiget til at sælge en Gaard, stille den, om han saa vil, til Auction, lige saa vist er det, at han kun kan sælge den under de Betingelser, Forordningen af 7de Juni 1806 opstiller, kun kan sælge Eiendommen belastet med de af den følgende Indskrænkninger. Jeg kan endelig heller ikke troe, at den ærede Rigsdagsmands Opfattelse af den politiske Side af denne Sag er rigtig. Jeg troer, at det vel kan være et bestemmende Hensyn, naar man seer, at der i Samfundet er, om jeg saa maa sige, onde Stoffer, at der er Strid og Modsatning; thi jeg troer, at det almene Vel da nok kan fordrø, at man søger at komme til en Udjevning, en endelig Ordning af disse Forhold.

Forøvrigt kan jeg, efter det Udsald, Afstemningerne her i Salen have faaet, heller ikke stemme for Sagens Overgang til tredje Behandling (Hør!). — Dengang jeg indbragte dette Lovforslag her, var det ikke uden en vis